

USTAWA O KRAJOWYM SYSTEMIE CYBERBEZPIECZEŃSTWA

Komentarz

redakcja naukowa

Grażyna Szpor

Agnieszka Gryszczyńska, Kamil Czaplicki

KOMENTARZE

USTAWA O KRAJOWYM SYSTEMIE CYBERBEZPIECZEŃSTWA

Komentarz

redakcja naukowa
Grażyna Szpor
Agnieszka Gryszczyńska, Kamil Czaplicki

KOMENTARZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 lutego 2019 r.

Wydawca
Izabella Malecka

Redaktor prowadzący
Paulina Staniszevska-Chudzik

Opracowanie redakcyjne
Joanna Ośka

Łamanie
Fotoedytor

Komentarze do poszczególnych artykułów napisali:

Kamil Czaplicki: wprowadzenie do ustawy pkt 1, art. 21–25

Piotr Drobek: art. 37–40

Agnieszka Gryszczyńska: wprowadzenie do ustawy pkt 1, art. 17–20, art. 45–50

Katarzyna Prusak-Górniak: art. 26–36, art. 41–44, art. 73–76

Krzysztof Silicki: art. 26–36, art. 41–44

Bolesław Szafranski: wstęp do rozdz. 3; art. 10 pkt 2–4, 6–7; art. 11 pkt 1–2, 4–5;

art. 12 pkt 3–6; art. 13 pkt 1–2; art. 14 pkt 1–4, 7; art. 15 pkt 5–8

Grażyna Szpor: wprowadzenie do ustawy pkt 2–6, art. 1–4, art. 60–67, art. 68–72

Krzysztof Świtała: wstęp do rozdz. 3; art. 8–9; art. 10 pkt 1, 4–5; art. 11 pkt 3;

art. 12 pkt 1–2; art. 13 pkt 3; art. 14 pkt 5–6; art. 15 pkt 1–4, 9; art. 16; art. 51–52

Martyna Wilbrandt Gotowicz: art. 5–7, art. 53–59, art. 77–94

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-442-0

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wprowadzenie	17
1. Geneza regulacji	17
2. Dyrektywa NIS	21
3. Proces legislacyjny	24
4. Struktura ustawy	26
5. Ustawy zmieniane	27
6. Delegacje ustawowe	27
Ustawa z 5.07.2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz.U. poz. 1560)	33
Rozdział 1. Przepisy ogólne	35
Wstęp	35
Art. 1. [Zakres przedmiotowy ustawy]	36
Art. 2. [Definicje legalne]	39
Art. 3. [Cele krajowego systemu cyberbezpieczeństwa]	58
Art. 4. [Podmioty objęte krajowym systemem cyberbezpieczeństwa]	61
Rozdział 2. Identyfikacja i rejestracja operatorów usług kluczowych	77
Wstęp	77
Art. 5. [Uznanie podmiotu za operatora usługi kluczowej]	79

Art. 6. [Delegacja ustawowa – wykaz usług kluczowych, progi istotności skutku zakłócającego incydentu dla świadczenia usług kluczowych]	100
Art. 7. [Wykaz operatorów usług kluczowych]	107
Rozdział 3. Obowiązki operatorów usług kluczowych	117
Wstęp	117
Art. 8. [Obowiązek wdrożenia systemu zarządzania bezpieczeństwem w systemie informacyjnym wykorzystywanym do świadczenia usługi kluczowej] . . .	120
Art. 9. [Obowiązek wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za utrzymywanie kontaktów z podmiotami krajowego systemu cyberbezpieczeństwa; obowiązek zapewnienia użytkownikowi usługi kluczowej dostępu do wiedzy w zakresie zagrożeń cyberbezpieczeństwa]	123
Art. 10. [Obowiązek opracowania, wdrożenia i aktualizacji dokumentacji cyberbezpieczeństwa systemu informacyjnego wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej]	124
Art. 11. [Obowiązek obsługi incydentów, zgłaszania incydentów poważnych i współdziałania przy obsłudze incydentu poważnego i incydentu krytycznego]	129
Art. 12. [Zgłoszenie incydentu poważnego]	132
Art. 13. [Informacje przekazywane do właściwego CSIRT]	135
Art. 14. [Powołanie wewnętrznych struktur odpowiedzialnych za cyberbezpieczeństwo lub zawarcie umowy z podmiotem świadczącym usługi z zakresu cyberbezpieczeństwa]	136
Art. 15. [Audyt bezpieczeństwa systemu informacyjnego wykorzystywanego do świadczenia usługi kluczowej] . .	140
Art. 16. [Terminy realizacji obowiązków przez operatora usługi kluczowej]	146
Rozdział 4. Obowiązki dostawców usług cyfrowych	148
Wstęp	148
Art. 17. [Status i obowiązki dostawcy usługi cyfrowej]	150

Art. 18. [Obowiązki w zakresie wykrywania, rejestrowania, analizowania oraz klasyfikowania incydentów]	158
Art. 19. [Zgłoszenie incydentu istotnego]	166
Art. 20. [Informacje przekazywane do właściwego CSIRT]	178
Rozdział 5. Obowiązki podmiotów publicznych	184
Wstęp	184
Art. 21. [Obowiązek wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za utrzymywanie kontaktów z podmiotami krajowego systemu cyberbezpieczeństwa]	185
Art. 22. [Obowiązki w zakresie zgłaszania i obsługi incydentu w podmiocie publicznym]	197
Art. 23. [Zgłoszenie incydentu w podmiocie publicznym]	212
Art. 24. [Informacje przekazywane do właściwego CSIRT]	214
Art. 25. [Przepisy stosowane do podmiotu publicznego uznanego za operatora usługi kluczowej]	215
Rozdział 6. Zadania CSIRT MON, CSIRT NASK i CSIRT GOV	217
Wstęp	217
Art. 26. [Zadania poszczególnych CSIRT]	220
Art. 27. [Właściwość CSIRT GOV i CSIRT MON]	270
Art. 28. [Informowanie innych państw członkowskich UE o zgłoszeniu incydentu poważnego]	275
Art. 29. [Informowanie innych państw członkowskich UE o incydencie istotnym]	278
Art. 30. [Zgłaszanie incydentów do CSIRT NASK]	280
Art. 31. [Określenie sposobu dokonywania zgłoszeń incydentów do CSIRT MON, CSIRT NASK i CSIRT GOV]	284
Art. 32. [Koordynacja obsługi incydentu poważnego, incydentu istotnego i incydentu krytycznego]	287
Art. 33. [Badanie urządzenia informatycznego lub oprogramowania; rekomendacje dotyczące stosowania urządzeń informatycznych lub oprogramowania]	293
Art. 34. [Współpraca z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, służbami specjalnymi oraz organem właściwym do spraw ochrony danych osobowych]	300

Art. 35. [Przekazywanie informacji o incydencie krytycznym między CSIRT; informowanie RCB o incydencie krytycznym]	304
Art. 36. [Zespół do spraw Incydentów Krytycznych]	312
Rozdział 7. Zasady udostępniania informacji i przetwarzania danych osobowych	319
Wstęp	319
Art. 37. [Publikacja informacji o incydentach istotnych]	320
Art. 38. [Negatywne przesłanki udostępniania informacji przetwarzanych na podstawie ustawy]	323
Art. 39. [Dane przetwarzane na podstawie ustawy]	329
Art. 40. [Przetwarzanie danych stanowiących tajemnice prawnie chronione]	345
Rozdział 8. Organy właściwe do spraw cyberbezpieczeństwa	349
Wstęp	349
Art. 41. [Katalog organów właściwych do spraw cyberbezpieczeństwa]	350
Art. 42. [Zadania organów właściwych do spraw cyberbezpieczeństwa]	356
Art. 43. [Przekazywanie informacji na żądanie organów właściwych do spraw cyberbezpieczeństwa]	375
Art. 44. [Sektorowy zespół cyberbezpieczeństwa]	379
Rozdział 9. Zadania ministra właściwego do spraw informatyzacji	382
Wstęp	382
Art. 45. [Zadania ministra]	386
Art. 46. [Obowiązek zapewnienia rozwoju lub utrzymania systemu teleinformatycznego wspierającego współpracę w ramach krajowego systemu cyberbezpieczeństwa]	393
Art. 47. [Delegowanie realizacji zadań na jednostki podległe lub nadzorowane przez ministra]	404
Art. 48. [Zadania Pojedynczego Punktu Kontaktowego]	409
Art. 49. [Dane przekazywane przez Pojedynczy Punkt Kontaktowy Grupie Współpracy]	411

Art. 50. [Dane przekazywane przez Pojedynczy Punkt Kontaktowy Komisji Europejskiej]	415
Rozdział 10. Zadania Ministra Obrony Narodowej	417
Wstęp	417
Art. 51. [Zadania ministra]	417
Art. 52. [Zadania Narodowego Punktu Kontaktowego do współpracy z Organizacją Traktatu]	419
Rozdział 11. Nadzór i kontrola operatorów usług kluczowych, dostawców usług cyfrowych i podmiotów świadczących usługi w zakresie cyberbezpieczeństwa	420
Wstęp	420
Art. 53. [Podmioty sprawujące nadzór; działania podejmowane w ramach nadzoru]	422
Art. 54. [Kontrola – stosowanie przepisów innych ustaw]	429
Art. 55. [Uprawnienia osoby prowadzącej czynności kontrolne wobec przedsiębiorców]	432
Art. 56. [Obowiązki kontrolowanych przedsiębiorców]	435
Art. 57. [Postępowanie dowodowe w ramach kontroli przedsiębiorców]	436
Art. 58. [Protokół kontroli]	438
Art. 59. [Zalecenia pokontrolne]	445
Rozdział 12. Pełnomocnik i Kolegium	452
Wstęp	452
Art. 60. [Realizacja polityki rządu w zakresie zapewnienia cyberbezpieczeństwa przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Cyberbezpieczeństwa]	454
Art. 61. [Powołanie i odwołanie Pełnomocnika; podległość Radzie Ministrów]	455
Art. 62. [Zadania Pełnomocnika]	456
Art. 63. [Roczne sprawozdanie Pełnomocnika; przedstawianie wniosków i rekomendacji]	459
Art. 64. [Status Kolegium do Spraw Cyberbezpieczeństwa]	460
Art. 65. [Zadania Kolegium]	461
Art. 66. [Skład Kolegium; Przewodniczący i Sekretarz Kolegium; szczegółowy zakres działania i tryb pracy Kolegium]	463

Art. 67. [Wytyczne Prezesa Rady Ministrów wydawane na podstawie rekomendacji Kolegium]	470
Rozdział 13. Strategia	472
Wstęp	472
Art. 68. [Przyjęcie Strategii Cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej]	473
Art. 69. [Treść Strategii]	474
Art. 70. [Opracowanie projektu Strategii]	478
Art. 71. [Przegląd Strategii]	479
Art. 72. [Przekazanie Strategii Komisji Europejskiej]	480
Rozdział 14. Przepisy o karach pieniężnych	481
Wstęp	481
Art. 73. [Zaniechania podlegające karze pieniężnej; wysokość kary pieniężnej]	483
Art. 74. [Nałożenie kary pieniężnej; wpływy z kar pieniężnych jako dochód budżetu państwa]	489
Art. 75. [Nałożenie kary pieniężnej na kierownika operatora usługi kluczowej]	495
Art. 76. [Nałożenie kary pieniężnej pomimo zaprzestania naruszania prawa lub naprawienia wyrządzonej szkody]	497
Rozdział 15. Zmiany w przepisach, przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe	499
Wstęp	499
Art. 77. [Zmiany w ustawie o systemie oświaty]	500
Art. 78. [Zmiany w ustawie o działach administracji rządowej]	503
Art. 79. [Zmiany w ustawie o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu]	505
Art. 80. [Zmiany w ustawie – Prawo zamówień publicznych] ...	511
Art. 81. [Zmiany w ustawie – Prawo telekomunikacyjne]	513
Art. 82. [Zmiany w ustawie o zarządzaniu kryzysowym]	520
Art. 83. [Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego]	525
Art. 84. [Termin powołania Pełnomocnika Rządu do Spraw Cyberbezpieczeństwa]	526

Art. 85. [Informacje o właściwych organach oraz o zakresie zadań CSIRT przekazywane Komisji Europejskiej]	526
Art. 86. [Termin wydania decyzji o uznaniu za operatora usługi kluczowej oraz przekazania wniosków o wpisanie operatorów usług kluczowych do wykazu]	527
Art. 87. [Sprawozdanie podsumowujące przekazywane Grupie Współpracy]	529
Art. 88. [Informacje o operatorach usług kluczowych przekazywane Komisji Europejskiej]	531
Art. 89. [Termin uruchomienia systemu teleinformatycznego] . . .	532
Art. 90. [Termin przyjęcia Strategii Cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej]	532
Art. 91. [Opracowanie pierwszego rocznego planu wdrożenia systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach występujących w sieci Internet]	533
Art. 92. [Utrzymanie w mocy przepisów wykonawczych]	535
Art. 93. [Maksymalne limity wydatków z budżetu państwa] . . .	537
Art. 94. [Wejście w życie]	544
Autorzy	545

Wykaz skrótów

- dyrektywa NIS – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z 6.07.2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (Dz.Urz. UE L 194, s. 1)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. poz. 483 ze sprost. i zm.)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.)
- k.p.a. – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)
- p.g.g. – ustawa z 9.06.2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2017 r. poz. 2126 ze zm.)
- pr. bank. – ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 2187 ze zm.)
- pr. energ. – ustawa z 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2018 r. poz. 755 ze zm.)
- pr. lot. – ustawa z 3.07.2002 r. – Prawo lotnicze (Dz.U. z 2018 r. poz. 183 ze zm.)
- p.p.s.a. – ustawa z 30.8.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 1302 ze zm.)
- pr. przeds. – ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. poz. 646 ze zm.)

- u.s.o. – ustawa z 7.09.1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.)
- pr. telekom. – ustawa z 16.07.2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2018 r. poz. 1954 ze zm.)
- rozporządzenie 2016/679, RODO – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1)
- rozporządzenie eIDAS – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z 23.07.2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE (Dz.Urz. UE L 257, s. 73)
- rozporządzenie wykonawcze 2018/151 – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/151 z 30.01.2018 r. ustanawiające zasady stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 w odniesieniu do dalszego doprecyzowania elementów, jakie mają być uwzględnione przez dostawców usług cyfrowych w zakresie zarządzania istniejącymi ryzykami dla bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych, oraz parametrów służących do określenia, czy incydent ma istotny wpływ (Dz.Urz. UE L 26, s. 48)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
- u.ABW – ustawa z 24.05.2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2018 r. poz. 2387 ze zm.)

u.d.a.r.	– ustawa z 4.09.1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2018 r. poz. 762 ze zm.)
u.d.i.p.	– ustawa z 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1330 ze zm.)
u.dz.a.	– ustawa z 20.06.2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 452 ze zm.)
u.f.p.	– ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.)
u.g.k.	– ustawa z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 827 ze zm.)
u.i.d.p.z.p.	– ustawa z 17.02.2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2017 r. poz. 570 ze zm.)
u.k.a.r.	– ustawa z 15.07.2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092)
u.o.d.o.	– ustawa z 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. poz. 1000 ze zm.)
u.o.i.f.	– ustawa z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 2286 ze zm.)
u.p.z.p.	– ustawa z 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1986 ze zm.)
u.RM	– ustawa z 8.08.1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. z 2012 r. poz. 392 ze zm.)
u.s.g.	– ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.)
u.ś.u.d.e.	– ustawa z 18.07.2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2019 r. poz. 123)
u.t.k.	– ustawa z 28.03.2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 2117 ze zm.)
u.z.k.	– ustawa z 26.04.2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 1401)
ustawa o KSC	– ustawa z 5.07.2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz.U. poz. 1560)

- z.t.p. – rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 20.06.2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. z 2016 r. poz. 283, zał.)

Wprowadzenie

1. Geneza regulacji

Cyberprzestępczość odnosi się do szerokiego zakresu różnych działań przestępczych, w których jako podstawowe narzędzie lub jako główny cel są wykorzystywane komputery i systemy informacyjne¹. Może ona obejmować przestępstwa tradycyjne (np. oszustwo, fałszerstwo, kradzież), przestępstwa związane z treścią (np. rozpowszechnianie pornografii dziecięcej w Internecie lub nawoływanie do nienawiści) oraz przestępstwa charakterystyczne wyłącznie dla komputerów i systemów informacyjnych (np. ataki na systemy teleinformatyczne, ataki odmowy usługi, przejmowanie mocy obliczeniowej, tworzenie i dystrybucję złośliwego oprogramowania)².

¹ E.C. Viano, *Cybercrime, Organized Crime, and Societal Responses: International Approaches*, Springer International Publishing 2018; J. Kosiński, *Paradygmaty cyberprzestępczości*, Warszawa 2015; J. Clough, *Principles of Cybercrime*, Cambridge 2015; S.W. Brenner, *Cybercrime and the Law: Challenges, Issues, and Outcomes*, Boston 2012.

² Aktualne zagrożenia wskazują m.in. raporty Europolu (Internet Organised Crime Threat Assessment 2018, Europol <https://www.europol.europa.eu/internet-organised-crime-threat-assessment-2018>), FBI's Internet Crime Complaint Center – IC3 (2017 INTERNET CRIME REPORT https://pdf.ic3.gov/2017_IC3Report.pdf), zespołu CERT Polska (Krajobraz bezpieczeństwa polskiego Internetu w 2017 roku, Raport z działalności CERT Polska za rok 2017, <https://www.cert.pl/publikacje/>) czy raporty zespołów sektorowych (Raport CERT Orange Polska 2017, <https://cert.orange.pl/raporty-cert>). W raportach oraz piśmiennictwie wskazuje się również rosnące straty finansowe spowodowane przez cyberbezpieczeństwo – zob. Raport MCAFEE, *The Economic Impact of*

Cyberbezpieczeństwo zwykle wiązane było z zabezpieczeniami i działaniami, które można wykorzystać zarówno w sferze cywilnej, jak i wojskowej w celu zachowania dostępności i integralności sieci, infrastruktury informacyjnej oraz poufności informacji w nich zawartych³. Według nowej polskiej ustawowej definicji jest to odporność systemów informacyjnych na działania naruszające poufność, integralność, dostępność i autentyczność przetwarzanych danych lub związanych z nimi usług oferowanych przez te systemy.

W prawie międzynarodowym cyberbezpieczeństwo nie stało się przedmiotem kompleksowej, wiążącej regulacji o zasięgu globalnym. Jest ono natomiast przedmiotem wielu rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, które są zaleceniami adresowanymi do państw członkowskich, niezawierającymi norm prawnie wiążących. Już rezolucja nr 45/121 93 z 14.12.1990 r. odnosiła się do zwalczania przestępstw komputerowych. W rezolucji nr 56/121 z 19.12.2001 r. wzywano państwa członkowskie do wprowadzenia regulacji obejmujących zwalczanie przestępstw dokonywanych z użyciem technologii informacyjnych oraz gwarantujących skuteczną ochronę integralności i dostępności danych w systemach komputerowych. Na jej podstawie zorganizowano – we współdziałaniu z Międzynarodowym Związkiem Telekomunikacyjnym [ITU] – Światowy Szczyt Społeczeństwa Informacyjnego. Szczyt odbywał się w dwóch fazach w grudniu 2003 r. w Genewie i w listopadzie 2005 r. w Tunisie, a przyjęte na nim deklaracje i kolejne rezolucje Zgromadzenia Ogólnego ONZ, m.in. nr 58/199 z 23.12.2003 r. i nr 64/211 z 21.12.2009 r., zalecały działania zorientowane szerzej, na „globalną kulturę cyberbezpieczeństwa” i kompleksowe wzmacnianie ochrony „informacyjnej infrastruktury krytycznej”⁴. Platformą współdziałania różnych

Cybercrime (<https://www.mcafee.com/enterprise/en-us/assets/executive-summaries/es-economic-impact-cybercrime.pdf>); J. Charatynowicz, *Ekonomiczne aspekty cyberprzestępczości. Zagrożenia związane z konwersją i transferem wirtualnych walut* [w:] J. Kosiński (red.), *Przestępczość teleinformatyczna*, Szczytno 2017, s. 157–172.

³ G. Szpor (red.), *Jawność i jej ograniczenia*, t. 1, *Idee i pojęcia*, Warszawa 2016, s. 130–138; *Internet. Strategie bezpieczeństwa*, red. G. Szpor, A. Gryszczyńska, Warszawa 2017.

⁴ Szerzej por.: C. Banasiński (red.), *Cyberbezpieczeństwo. Zarys wykładu*, Warszawa 2018, s. 38–43 i cytowana tam literatura; J. Worona, *Cyberprzestrzeń a prawo międzynaro-*

grup interesariuszy po Światowym Szczycie stało się Forum Zarządzania Internetem (ang. *Internet Governance Forum*, IGF), organizator dorocznych konferencji światowych i krajowych⁵.

Wcześniej postulaty opracowania globalnych strategii i planów skonkretyzowano rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 65/230 z 21.12.2010 r., powierzając Biuru Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przemocy [UNODC] opracowanie i wdrożenie globalnego programu zwalczania cyberprzemocy. W kolejnej dekadzie Zgromadzenie Ogólne ONZ przedłużyło mandat udzielony w Tunisie IGF na wypracowywanie dobrych praktyk w dziedzinie bezpieczeństwa w Internecie. Ramy międzynarodowej współpracy mającej na celu zwiększenie zaufania i bezpieczeństwa w społeczeństwie informacyjnym wyznaczała nadal ITU – agenda wyspecjalizowana ONZ ds. technologii informacyjnych i komunikacyjnych, zrzeszająca państwa i podmioty sektora prywatnego działające w obszarze łączności elektronicznej. Nie powiodły się natomiast próby uzgodnienia międzynarodowej regulacji traktatowej odnoszącej się do cyberprzestrzeni w ramach powołanej w 2004 r. Grupy Ekspertów Rządowych ONZ, której działalność ujawniła trudności w odniesieniu do cyberprzestrzeni zasad międzynarodowego prawa humanitarnego i zróżnicowanie interesów państw członkowskich⁶.

Przeciwdziałanie przemyśle komputerowej było też przedmiotem regionalnych aktów prawa międzynarodowego. Rada Europy już Zaleceniem nr R(89) 9 z 13.9.1989 r. wzywała kraje członkowskie do uwzględnienia w prawodawstwie krajowym minimalnej listy przestępstw komputerowych⁷. Po następnej dekadzie została sporządzona

dowe, Rozprawa doktorska UwB 2017 https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/5875/1/J_Worona_%20Cyberprzestrzen_a_%20prawo_miedzynarodowe_Status_quo_i_perspektywy.pdf.

⁵ <http://www.intgovforum.org/multilingual/content/about-mag>; <https://igf.nask.pl/igf/igf-polska/44>, IGF-Polska.html.

⁶ C. Banasiński, *Cyberbezpieczeństwo...*, s. 42.

⁷ P. Csonka, *Council of Europe activities in the field of computer related crime* [w:] *Legal aspects of computer-related abuse*, red. A. Adamski, Poznań 1994, s. 89–104; S. Redo,

23.11.2001 r. w Budapeszcie Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, przyjęta po 13 latach także przez Polskę, która stała się stroną tej umowy jako 40 państwo członkowskie Rady Europy⁸.

Do wzrostu znaczenia konwencji budapesztańskiej przyczyniał się także stan prawa Unii Europejskiej, w którym – odsyłając do niej jako podstawy międzynarodowej współpracy – problematykę cyberbezpieczeństwa podejmowano długo głównie w aktach o charakterze programowym oraz regulacjach fragmentarycznych. Skupianie się na ogromnych korzyściach, które przynosi cyfrowy świat, przesłaniało jego podatność na zagrożenia. Dopiero przed kilku laty wzrastająca w alarmującym tempie liczba zamierzonych bądź przypadkowych incydentów naruszających bezpieczeństwo w Internecie, zmieniła to podejście⁹.

W unijnej strategii cyberbezpieczeństwa z 2013 r. zwrócono uwagę, że zagrożenia mogą mieć różne źródła – w tym przestępcze, motywowane politycznie, terrorystyczne lub inicjowane przez państwo, jak również mogą być efektem klęsk żywiołowych i niezamierzonych błędów. Zauważono, że mogą powodować zakłócenia nie tylko w sferze wirtualnej, ale i realnej, w świadczeniu podstawowych

Prevention and control of computer related crime from the United Nations perspective [w:] *Legal aspects of computer-related abuse*, red. A. Adamski, Poznań 1994, s. 71–87.

⁸ Dz.U. z 2015 r. poz. 728; szerzej por. A. Adamski, *Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości i kwestia jej ratyfikacji przez Polskę* [w:] *Internet. Ochrona wolności, własności, bezpieczeństwa*, red. G. Szpor, Warszawa 2011, s. 345–356; A. Adamski, *Europejskie standardy prawno-karnej ochrony sieci i informacji oraz ich implementacja do prawa polskiego* [w:] *Internet. Strategie bezpieczeństwa*, red. G. Szpor, A. Gryszczyńska, Warszawa 2017, s. 23–46.

⁹ Np. dyrektywa 2013/40/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12.08.2013 r. dotycząca ataków na systemy informatyczne i zastępująca decyzję ramową Rady 2005/222/WSiSW (Dz.Urz. UE L 218, s. 8). Aktualnie prowadzone są m.in. prace nad regulacją transgranicznego dostępu do dowodów elektronicznych (Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on the appointment of legal representatives for the purpose of gathering evidence in criminal proceedings, COM/2018/226 final – 2018/0107, Recommendation for a Council Decision authorising the opening of negotiations in view of an agreement between the European Union and the United States of America on cross-border access to electronic evidence for judicial cooperation in criminal matters Brussels, 5.2.2019 COM(2019) 70 final).

Komentarz omawia przepisy dotyczące cyberbezpieczeństwa, czyli odporności systemów informacyjnych na działania naruszające poufność, integralność, dostępność i autentyczność przetwarzanych danych lub związanych z nimi usług. Komentowana ustawa nakłada nowe obowiązki na podmioty publiczne, a także dostawców usług cyfrowych oraz operatorów usług kluczowych z sektorów: energetyki, transportu, bankowości i finansów, ochrony zdrowia, zaopatrzenia w wodę, infrastruktury cyfrowej.

W książce zostały poruszone w szczególności takie zagadnienia jak:

- identyfikacja i rejestracja operatorów usług kluczowych, a także ich obowiązki,
- zadania Zespołów Reagowania na Incydenty Bezpieczeństwa Komputerowego działających na poziomie krajowym,
- obsługa incydentów,
- kompetencje organów właściwych do spraw cyberbezpieczeństwa,
- sposób sprawowania nadzoru i kontroli operatorów usług kluczowych, dostawców usług cyfrowych i podmiotów świadczących usługi w zakresie cyberbezpieczeństwa,
- transgraniczny charakter zagrożeń,
- zakres strategii cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej.

Książka jest przeznaczona dla wszystkich podmiotów objętych krajowym systemem cyberbezpieczeństwa. Powinna okazać się przydana nie tylko dla prawników, ale także dla funkcjonariuszy publicznych i przedsiębiorców z wielu sektorów. Może też zainteresować pracowników naukowych i studentów kierunków takich jak: prawo, administracja, informatyka, obronność i bezpieczeństwo.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL
WWW.PROFINFO.PL

